

Stockholm 2025-02-18

kopia till: u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Inledning

Sveriges Skolledare vill inledningsvis framhålla vikten av att ett system med återkommande kunskapsuppbyggnad och professionsutveckling för skolledare, lärare och förskollärare kommer till stånd. Skolledar- och läraryrkena är komplexa, dynamiska yrken som ställer krav på utövarna att ständigt utvecklas och hitta vägar att möta nya och återkommande utmaningar. Säkrade möjligheter till yrkesmässig utveckling under hela yrkeskarriären bidrar också till att lärar- och skolledarkarriären blir ett attraktivt och långsiktigt hållbart yrkesval.

I likhet med det som förbundet framfört tidigare är reformens legitimitet beroende av att finansieringen säkerställs. Detta gäller inte minst möjligheterna för skolledare att få nedsättning av tjänst för att kunna följa utbildningar inom professionsprogrammet.

Sveriges Skolledare koncentrerar i övrigt sitt remissvar till de föreslagna skrivningarna i förordningstexten. För övriga ståndpunkter hänvisas till förbundets remissvar på Skolverkets tidigare redovisning.

Sveriges Skolledares synpunkter

- I 1§ i förordningsförslaget tydliggörs att insatser för rektorer inom ramen för den nationella strukturen för kompetensutveckling även får erbjudas ställföreträdande rektorer och anställda eller uppdragstagare som med stöd av 10§ andra stycket samma lag har fått i uppdrag att fullgöra enskilda ledningsuppgifter eller besluta i vissa frågor som rektorn annars beslutar om.

Detta är ett förtydligande som innebär att regleringen inte onödigtvis utestänger skolledare med andra titlar än de som återfinns i skollagens skrivningar.

Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget till förordningstext.

- I 2§ förordningsförslaget betonas att kompetensutvecklingen i huvudsak ska vara individuell. I konsekvensutredningen utvecklas resonemanget och det blir tydligt att kompetensutvecklingsbesluten ska bygga på analyser av såväl verksamheternas behov som de enskilda rektorernas, lärarnas och förskollärarnas individuella behov. Sveriges Skolledare vill betona att förbundet ser det som självklart att beslut om kompetensutveckling som finansieras av en arbetsgivare, utgår från de behov verksamheten har. Detta står inte i motsats till att insatserna också riktas mot individer. Båda dessa perspektiv behöver tas i beaktande för att satsningarna ska ge bästa möjliga effekt.

I Skolverkets underliggande förslag fanns nyanserade skrivningar om att formerna för kompetensutvecklingen inom den nationella strukturen behöver anpassas efter innehåll och behov. Förbundet ser att denna nyansering försvunnit i förslaget till förordningstext.

Sveriges Skolledare föreslår ett förtydligande av paragrafen som tydliggör att formerna för kompetensutveckling även kan vara kollegiala när detta bedöms vara det mest effektiva valet.

- I 2§ i förordningsförslaget tydliggörs att insatserna inom den nationella strukturen för kompetensutveckling ska stärka professionernas vetenskapliga grund.

Sveriges Skolledare delar uppfattningen att utvecklingen inom utbildningsområdet i hög grad ska drivas av professionerna själva utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Inslagen av mer ideologiskt grundad styrning behöver minska. Detta gäller inte minst i vilka former som kompetensutveckling ska bedrivas. Förbundet tolkar forskningsläget så att kollegial kompetensutveckling, när den genomförs under rätt förutsättningar, ofta ger bättre och mer varaktiga effekter än individuell fortbildning, och att paragrafens föreslagna skrivning ger utrymme för sådana bedömningar.

Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget till förordningstext.

- I 5§ i förordningsförslaget avser regeringen reglera vad som ska anses vara meriterande utbildning. Sveriges Skolledare bedömer att listan utesluter många utbildningar med relevans för lärare i olika verksamhetsformer och riskerar att i onödan begränsa skolledningens möjligheter att utveckla sin personal utefter verksamhetens aktuella behov. Sveriges Skolledare avstyrker den föreslagna avgränsningen och föreslår en betydligt vidare skrivning.
- Förbundet noterar att de ändringar av skollagen som träder i kraft 1 september kommer att innebära att den lärare som får sin legitimation återkallad efter beslut av Lärarnas ansvarsnämnd, också kommer att fråntas sin meritering. Beslut om att ta bort uppgift om meritering görs av Skolverket.

Sveriges Skolledare anser att det är rimligt att beslut om återkallad legitimation också medför att beslut om meritering upphör att gälla. Förbundet har ställt frågor till departementet om avsikten är att även andra, mindre ingripande beslut från Lärarnas ansvarsnämnd, exempelvis tilldelande av en varning, ska påverka meriteringsnivån. Enligt uppgift från departementet föreslås ingen sådan påverkan.

För att undvika missförstånd föreslår förbundet att denna avvägning tydliggörs i något relevant sammanhang.

Avslutningsvis vill Sveriges Skolledare uppmana regeringen att skyndsamt återkomma i frågan om utveckling av ett meriteringssystem för skolledare och att det i samband med det skrivs in i skollagen att motsvarande rätt att ges möjlighet till utbildning som kan läggas till grund för meritering enligt 2 kap 34a§, även tillförsäkras skolledare.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledare

Ann-Charlotte Gavelin Rydman
Förbundsordförande

Lena Linnerborg
Utbildningspolitisk chef